

I. évfolyam. Budapest, 1894. február 15. 4. szám.

TANULÓK LAPJA

SZERKESZTI

Dr. RUPP KORNÉL

TANÁR.

Előfizetési ár:

Egész évre 1.60 kr.
Fél évre —.80 «
Negyed évre —.40 «

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX. ker., Imre-utca 9. sz.

Tartalom:

Az alma. — A könyörület. — A tenger és a sivatag. — Arany János Toldijáról. — Egy tanuló levelei. — Hol járt iskolába és hogyan tanult Petőfi? — Az élet és az iskola. A borítékon: Gondolatok. — Feladatok. — A tavasz ébredése. — Különfélék. — Szerk. üzenet. — Számrejtvény. — Talány.

Gondolatok.

A ki felfelé akar emelkedni, annak küzdenie kell a madár se szállhat felfelé, ha nem mozdítja szárnyait.

Boldog, ki eszményíteni tud; annak soha sem fog fájni az emberismeret és a tudás.

A szeretetre gondolni is szeretet.

A boszu miatyánkja: »Se nekem, se neked! Mennyi ostobaság rejlik hát a boszúban mindig!

A szép czél soha sem kicsi, de a rossz mindig túlságos nagy az embernek . . . mert mindig erkölcsi deficittel jár a véghezvitele.

Az igazán tevékeny ember csak a jövőbe néz, mert amit tett, az mindig kevés neki.

A szelíd, művelt kebel olyan, mint az arany: még a leggonoszabb ember is szereti, mert mindig bizonyos vonzó fénye van; lágy, hajlítható és ha az élet lekoptat is belőle valamit, az is annak használ, a ki vele érintkezett.

Ne féljünk a küzdelmeiktől és szenvedésektől . . . úgy is oly rövid az élet, ezek nélkül még hamarabb elrepülnének, szinte nyomtalanul tűnnének el napjaink.

Remélni sokszor hiba . . . kétségbeesni mindig bűn.

Mosdósy Imre.

Feladatok.

I. A kisebb tanulók írják le Vörösmarty **Szózatának**, a Hazádnak rendületlenül című költeménynek *tartalmát* prózában.

II. A 3. 4. oszt. tanulók készítsék el a Tanulók Lapja 3. számában közölt **Irkai jutileum tanulsága** című dolgozat vázlatát.

III. A felsőbb osztályu tanulók fejték ki a feladott pontok szerint a következő tételt: **Segíts magadon, az isten is megsegít.** *Bevezetés.* Az Istenben vetett bizalomtól nagyon különbözik a babonákban való hit. Sok ember, ha csapások érik, ölbe tett kezekkel ül s várja, hogy az égi segítség kimentí bajából, melybe talán könnyelműsége által jutott. *Tárgyalás.* Miért segít az Isten is csak akkor, ha magunk is igyekszünk magunkon segíteni? 1. Minden fájdalomnak, bajnak úgy szellemi, mint testi erőnket kell kifejleszteni bennünk, de ezen czél nem érhető el, ha ily körülmények között tétlenek maradunk. 2) Ha Isten bennünket minden bajból, nyomorból rögtön ki akarna segíteni, miért engedne bennünket egyáltalába nyomorba jutni? 3. Úgy viseljük magunkat az életben, hogy az Isten végzése rajtunk érvényesüljön s akkor az ő örök szeretete sorsunknak gyakran váratlanul és csodálatra méltóan más fordulatot ad. *Befejezés.* Ne ringasd magad azonban azon csalódásban, hogy magadon Isten segítsége nélkül segíteni tudsz. Ezen féktelen önbizalomra vezet vissza Sophokles (766—775) Ajax pusztulását. »Ha az Ur nem építi a házat, a kőműves hiába épít, ha az Ur nem őrzi meg hazádat, a honvédők hiába védik«. (126. zsolt).

Megfejtési határidő 1894. márcz. 21. A legjobb dolgozat szerzőjének Vaszary Kolos *Történelmi életrajzok* című díszkötésü (2 forint 80 kros) munkáját tűzzük ki jutalmul.

A második számban feladott dolgozatok beküldési határideje február 21-én járván le, a jutalomkönyv megítéléséről jövő számunkban írunk. A feladott témák megfejtését lapunk zártáig a következők küldték be: *Altstädter Otto* (Orosháza) Reggel és este; *Bicskey Illés* (Bpest) A megfagyott gyermek; *Buchwald Andor* (Bpest) Reggel és este; *Wollitzer Béla* (Bpest) Reggel és este; *Auer Béla* (Bpest) A reggel és este; *Nagy Ferencz* (Karczag) A reggel és este; *Máthé Zoltán* (N.-Kőrös) A reggel és este.

Hogy a feladott témák kidolgozására időt engedjünk, ezután minden dolgozatra három hetet adunk. Együttal felszólítjuk előfizetőinket, hogy a

Merítsetek erőt és lelkesedést a lefolyt ünnepekből jövő életpályátokhoz; szokjátok meg már most a kötelességek hű és önzetlen teljesítését, legyetek becsületes munkás polgárává hazánknak, derék tagjaivá az emberi nagy társadalomnak!

Dr. Koltai Virgil.

Robinsonról.

Bevezetés. Azon könyvek egyike, melyek a személyek és a cselekvény iránt az olvasóban rokonszenvet ébresztenek s a képzelőtehetséget hű, eleven és változatos jelenetek rajza által foglalkoztatják. De Foë a Robinson szerzője 1731-ben halt meg. Munkáját Campe dolgozta át, mely számtalan kiadást ért s minden európai nyelvre le van fordítva. Nincs ennél megfelelőbb olvasmány az ifjuság számára.

Tárgyalás. Mi teszi ezen elbeszélést oly vonzóvá?

1. Robinson története az emberi művelődés első fokának képe. A gyermek azon természetes kérdése, hogy mi volt kezdetben, itt megfelelő választ nyer. Az ember megismeri értékét és nélkülözhetetlenségét mindannak, a mi előttünk ma oly mindennapi. Táplálkozás, hajlék, ruházat a legkezdetlegesebb alakban. A föld mivélése, eszközök, szerszámok, a tűz, a háztartáshoz szükséges dolgok feltalálása. A házi állatok mint barátok és segítők. Időszámítás. Az emberekkel való együttélés előnye. Ezzel szemben a háboru, kezdetleges fegyverek, puskapor. Az államalakulások kezdete. Az oltalmazó s a hálás alattvaló. (Péntek!) A matrózok gyarmatai, társadalmi szerződések.

2. Robinson életének története fölemeli az ember vallásos érzületét. Ő mint gyermek könnyelmű, nyugtalan, üres lelkű volt és saját feje után indult. A szenvedések megtanítják őt Szorgalom, kitartás, hálás visszaemlékezés szüleire, szelidsége állatai, szeretete barátai iránt. Jámborság, a legnagyobb szükségben (betegségben) való megnyugvás, bizalom az Istenben, háladatosság, a túl önbecsüléstől való tartózkodás szerencsés napjaiban. A vadak bálványimádása s a kereszténység.

3. A távolság regényessége. A hajótörés, a magános sziget az oceanon, idegen növény- és állatvilág, földrengések, vademberek.

4. Az események érdekfeszítő lefolyása s a megnyugtató kifejelet. Előrelátása megmenti a sokat szenvedettet s megjutalmazza bizalmát. Szegényen indult neki a világnak, szegényen tért is vissza. Mi lenne veled, ha sorsod szülői ősi házba visszavezetne?

Befejezés. E munkából szép az erkölcsi tanulság. A számszámított Robinson sorából megtanulhatjuk, hogy mily jó itt biztonságban s a szülői ház körül élnünk. Rousseau sokáig nem adott fia kezébe más olvasmányt mint ezt, s Robinsont könyvtára legbecsesebb darabjának tartotta. Ritka könyv tesz oly mély benyomást a fogékony fiatal szívre mint ez, melyben az emberi természet s az élet alapelvei oly szép vonásokban vannak feltüntetve.

TANULÓK LAPJA

Előfizetési árak: Egész évre 1 frt 60 kr. Fél évre — frt 80 kr. Negyed évre — frt 40 kr. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.	Szerkesztő és kiadó: Dr. RUPP KORNÉL tanár.	Az előfizetési díjak a „Tanulók Lapja” kiadóhivatalába IX. ker., Imre-utca 9. sz. alá küldendő. Hirdetések felvétele Sikray S. irodájában VI. Váci-körut 33. sz.
---	--	---

A z a l m a.

Élt Heródes király udvarában egy előkelő tisztviselő, ki életét a legnagyobb fényezés és gyönyörök között töltötte. Történt, hogy egy ifjúkori barátja, ki messze idegenben lakott s őt régen nem látta, meglátogatta. A gazdag úr fényes lakomát rendezett barátja tiszteletére, s arra sok vendéget hívott össze.

Az asztal arany és ezüst terítékje mellett a legkitünőbb ételek, a legdrágább borok pompáztak. A házi úr boldog volt, hogy barátját megvendéghelheti s a lakoma pompásan sikerült.

Mikor a csemegékre került a sor, a jó barát így szólt a ház urához:

— Mily fényes, mily elragadó pompa van házadban, ehhez hasonlót nálam nem találnál! Azután elkezdte dicsérni barátja jólétét, vagyonát s nagyon boldognak nevezte őt.

Ekkor a házi úr egy szép nagy biborpiros almát vett le a tálczáról s e szavakkal kínálta vendégének:

— Ime egy alma, aranyon feküdt s alakja gyönyörű!

Amaz elvévén, ketté vágta. Az alma férges volt. Ekkor elsudálkozott s gazdag barátjára tekintett, aki szomorúan lehajtván fejét, nagyot sóhajtva mondá:

— Ime, ez az én boldogságom jelképe!

Mi ebből a tanulság?

—y.

A könyörület.

Midőn az első emberpár a halálos bűnbe esett, megszegte az Isten parancsát, eljött az Úr angyala és kiüzte őket mez és védelem nélkül a paradicsom boldogságából a rideg, végtelen pusztaságba.

Mély bánatba merülve álltak körül az angyalok a szigorú Úr trónját, szemekből tiszta könnycseppek hullottak alá, az ég szent fájdalommal gyászolta az elveszett földet, melyet a gonosz vett hatalmába. Maga a mindenség Atyja is lehajtott fővel szomorúan nézett az elhagyatott paradicsomkertre és mig mindenható

tekintete átfogta a végtelen, vigasz nélküli jövőt, az Ő isteni szemeiből is egy fényes köncsepp gördült alá.

És ime, a gyászba borult ég hirtelen kiderült, a lehullott köncseppekből ragyogó, illatos virágok fakadtak s a legszebb, legfényesebb virág ott ringatózott hófehér, karcsú szirmaival a Mindenható trónja előtt. Az angyalok és szeráfok hálásan mosolyogtak, dics-hymnus rezgett át a légen, mert a fényes virágok kelyhéből ragyogó szárnyu szellemkék emelkedtek ki, mindmennyi nemtői*) az égnek és a Teremtő néma intésére egyenkint suhantak alá a földre, hogy az ember lelkét és szívét megőrizze a gonosztól a menny számára. A nemtők gyorsan repültek végig a sötét égen, szárnyuk csapása keskeny, fénylő csikokat hagyott hátra, mint a futócsillag fényútja s a bánatos emberi szem azon az éjen látott a földről először *csillaghullást*. Így szállt le valamennyi. Csak a legpompásabb virág szelleme állt még égi szépségében és nyugalomban a trón zsámolyánál. Arcza és teste úgy világított, mint a tiszta napfény s még a mennyország dicsősége is szebbnek, isteniebbnek látszott, a mint szelíd fényével besugározta.

— Menj, mondá az Úr, menj te is az emberekhez. Lényed része az istenségnek. Belőlem vetted létezésedet és áldott lesz, ki szívét megnyitja előtted, mert nélküled nem nyílik meg előtte az örök élet kapuja.

A fényes szellem mélyen meghajtá fejét engedelmissége jeléül, az Úr pedig végtelen jóságában egy isteni csókot lehelt fejére és fényes, lángoló betűkkel e nevet írta homlokára: *Könyörület*. A nemtő leszállt a földre, azóta bekopogtatott sok palota, sok kunyhó ajtaján s a hányszor egy ajtó megnyílik előtte, a sötétség egy kártékony démonja elhagyja a földet örökre, a megnyert szíveket pedig elviszi magával egyenesen a mennybe.

A világ régen áll, de a nemtő munkája lassan halad, pedig ha nem lesz többé egy szív sem a földön, mely a *könyörületet* be nem fogadta, akkor a gonosz utolsó árnya is eltűnik a föld színéről és a fényes szellem az Úr parancsa szerint újra kinyitja a paradicsom bezárult kapuját a száműzött emberiség előtt.

Tattay J.

A tenger és a sivatag.

(Összehasonlítás.)

Bevezetés. A föld felületének csak igen kis részén lakik a föld ura, az ember. Az óriási jégmezők, őserdők, a tenger és sivatag mind oly területek, hol ember állandó tanyát nem üthet, s hova csak a szükség vagy a kíváncsiság viszi. Sokban hasonlít

*) Nemtő = védőangyal, őrszellem.

egymáshoz a tenger és a sivatag, mely utóbbi valamikor úgyis tengerfenék volt.

Tárgyalás. Mind a kettő nagy terület, az egyik a víztömeg óriási voltával, a másik a homok, a pusztaság és végtelenség fenségével imponál. Mind a kettőt nehéz megjárni, mert sok veszedelemmel van összekötve: a) mert mindkettő végtelen, terméketlen és lakatlan síkság; neveiket fölcserélhetjük e két kifejezésben: homoktenger és víz-sivatag. Két egyforma ellentét képeznek a tengeren és a sivatagon a szigetek és oázok, melyek az utazók előtt egy és ugyanazon értékkel bírnak. b) A tengernek nincsenek utai s a sivatag hajóján szintugy úttalan vadonon keresztül utazunk. A délibáb mindkettőnél csalódásba ringatja az utast, mikor távoli falvak s városok csábos képeit himbálja előtte. c) Mind a kettőn egyhangú az utazás. A hajó kis területére szoritva ott, a teve hátára kényszerítve itt, egyformán ki van téve az utas a tengeri betegségnek; el van zárva a világtól, egyazon társaságra van utalva; a kilátás nagyszerű, de minden változatosság nélküli, ami az embert végre is kimeríti; az életrend mindennap egyforma, legfeljebb egy-egy kaland, pl. czápadászat, oroszlán vagy hyéna vadászat képezi kellemes megszakítását a folytonos egyhanguságnak. d) Friss ételek, táplálék, élelmiszer hiánya, az éhség és szomjúság veszedelme, ha szélcsend áll be, vagy ha eltéved az utas. e) Ugy a tengeren, mint a sivatagon viharok, ragadozó állatok s rablók fenyegetik az utast.

Befejezés. A tengernek vannak élővilágai is, pl. az, hogy a hajózás kényelmessége folytán a távollevo országokat, földrészeket összeköti, előmozdítja az ipart, lendületet ad a kereskedelemnek, közel hozza egymáshoz a távollevőket, míg a sivatag elválasztja a nemzetek egymástól, mintegy gátul szolgál a művelődésnek, fejlődésnek, a haladásnak s mindannak, a mihez a folytonos érintkezés az egyik legszükségesebb követelmény.

Arany János Toldijáról.

Láttuk röviden Miklós és György jellemét. Kívülök még Toldi Lőrinczné. Bencze és Lajos király jellemeit kell vizsgálnunk.

Toldi Lőrinczné alakja oly ismerős lehet mindegyikünk előtt, a ki szerető edes anyját ismerte, annak gyengédségét, aggódó szeretetét, nemes lelkének melegét érezte.

Mindkét gyermekét szereti, de a fiatalabbikat, a ki mindig körülötte van, fárad és dolgozik, a kinek bátyja irigységét s gyűlölségét szenvednie kell, mégis jobban. Midőn Miklós fel-dühödve bátyjára akar rohanni, középük fut: Györgyöt védi, pedig tulajdonképen Miklóst félti; a bujdosó után étellel, itallal küldi a hú szolgát, bujdosó fia miatt nem tud aludni és a hideg láz veri le lábáról, midőn Miklós bucsuzni megy hozzá s őt meg-

látja, karjával átszorítja s arcán nincs egy fillérnyi hely, a mit össze nem csókolna s úgy reszket Miklós ölében, hogy lerogyna, ha fia nem tartaná:

Hát mikor melléről elszakadt a gyermek,
Kínját elbeszélni nyelve nincs embernek:
Lelke volt talán a láncz közöttük, a ki
Nem kikapcsolódott, tövestül szakadt ki.

Fia eltávozása után ajultan rogyott össze. De aggódó anyai szíve megint csak Miklós után küldé a hű Benczét s száz aranyat sütött a cipőbe; midőn kedves gyermeke mint diadalmas hős eléje fut s magához öleli, nem tud semmit sem szólni örömeiben, s midőn az öröm záporaként hulló könyében feloldódik, így fakad ki:

Lelkemtől lelkezett gyönyörű magzatom,
Csakhogy szép orczádat még egyszer láthatom;
Beh szép vagy, de nagyon illel leventének,
Isten sem teremtett tégedet egyébként!

Ime, az öröm mellett az anyai hűségnek megnyilatkozása!

A régi nemesi család szolgálatán elmaradhatatlan a hű szolga, ki apjától örökli a családhoz való hűség ragazkodását s kit atyjától örököl a birtok új ura. Rendesen együtt nő fel a család fiugyermekével s ezt később mint urát szolgálja, hagyományos örökségképen hagyva a maga utódaira is az uralom iránt való hűséget. Az ilyenek aztán mintegy hozzá vannak nőve a családhoz, vele éreznek ürömeiben s bánatában s valóságos meghittjei, bizalmasai uroknak.

Ilyen volt Toldyék házában az öreg Bencze, a ház régi hű cselédje, Toldy Lőrinczné megbízható embere, kivel a 4. években találkoztunk először. mikor Toldyné Miklós után küldi s ezt a magával hozott étellel megvendégelvén a bujdosásról lebeszéli s visszatérésre hírní igyekszik. Célja csak részben sikerül, mert Miklós nsakugyan elhagyja Nagyfalut, de azért előbb még egyszer visszatér a szülői házba, hogy búcsút vegyen édes anyjától.

Első kötelességének részben való sikertelensége után újabb megbízatással küldi Benczét Toldy Lőrinczné az előttük ismeretlen vidékeken bolvongó Miklós után, a kire a pesti temető egy nyirkos sírhalmán véletlenül akad. Ettől kezdve mint egy jótékony szellem folyton kíséri őt egész a győzelemig, a melyből lepörgő örömkönnyeivel veszi ki részét.

Hogy ki volt Bencze s mikor került a Toldy családhoz, a saját elbeszéléséből tudjuk meg. Már a Miklós nagyapját szolgálta, mint ostoros gyerek; azután mint belső cseléd Toldy Lőrincz mellett volt s Miklós őt mint gyermek már mint a ház régi cselédjét ismerte.

(Folytatása következik.)

Egy tanuló levelei.

III.

Kedves bátyám!

Már oly régóta várom leveledet, hogy tovább nem tudok türelemmel lenni. A nyugtalanság is bánt, valjon nincs-e valami bajod? Először azt gondoltam, hogy tanulmányaidal vagy elfoglalva, de a mit a legközelebbi napokban a mi drága jó anyákon tapasztaltam, nyugtalanná tett.

Igen, képzeld csak, édes bátyám, anyánk itt fenn volt kis öcsénkkel, a kit egy orvossal megvizsgáltatott, mert szegényke állandóan rekedt s a mi falusi orvosunk nem tudott rajta segíteni. A mennyire örültem, hogy édes anyámat és kis öcsémet váratlanul láthattam és csókolhattam, úgy fájt szegény kis öcsénk baja. Még talán meg lehet menteni, ha a gyógyítás módját szigorúan megtartják, annyit mondott az a híres orvos anyáknak. Sohasem éreztem annyira, hogy mily nagyon szeretem öcsénket, mint most, hogy nagy baj fenyegeti őt. Bizzunk Istenben, azt mondja édes anyánk; ő segít gyakran akkor, mikor az emberek már lemondanak.

Kérdeztelek édes anyáinktól, hogy vagy? mit csinálsz? Ő csak annyit mondott, hogy nem rég irtál haza. Aztán mindkettőnk odahuzott magához, megcsókolt s mikor feltekintettem rá, láttam, hogy szeméi elhomályosodtak. Istenem, úgy fájt, hogy anyánk szomorú, pedig tudod ugy-e, édes bátyám, hogy ő mindig vidám szokott lenni, arca olyan volt, mint azé a mosolygó angyalé, a ki kis falusi templomunkban az egyik mellékoltár fölött függ. Anyánk még egyszer megcsókolt bennünket s aztán ezekkel a szavakkal: »Legyetek jók, szeressétek mindig anyátokat és apátokat, tanuljatok szorgalmassan!« a másik szobába küldött bennünket.

Öcsénk itt a fülemben súgta, hogy mikor leveledet szüleink elolvasták, atyánk nagyon mérges lett s azonnal el akart hozzád utazni; édes anyánk pedig nagyon sirt és kérlelte apát. Apa végre megsimogatta édes anyánk arcát, letörülte könnyeit s azt mondta: »A te kedvedért nem bánom, még az egyszer, de utoljára!« Nem tudom, kedves bátyám, mit irhattál a mi jó szüleinknek, de kérve kérlek, ne irj többé olyan csunya levelet, a mi őket ennyire megszorítja.

Tudod, mennyire örültek szüleink, mikor az ősszel M.-Óvárra mentél az utolsó évfolyam végzésére, hogy már majd egy év múlva a körükben maradhatsz s atyánk segédje léssz a gazdaságban. Bár csak már én annyira lehetnék, mint te, tanulmányaimmal!

En mindig s ezután kettőzött buzgósággal törekszem arra, hogy szüleinknek, a kik most kis öcsénk miatt is aggódnak, örömet szerezzek. Ugy-e, édes bátyám, te sem fogod többé megszorítani őket olyan levéllel, hisz ők oly nagyon szeretnek

bennünket. Csak már láthatnálak, csak beszélhetnék veled! De irsz ugy-e bár, azonnal irsz?

Nyugtasd meg érted aggódó és téged nagyon szerető öcsédet
Károlyt.

Hol járt iskolába és hogyan tanult Petőfi? *)

(Vége.)

Az aszódi kis gymnasiumot végzett tanulók rendszerint Selmezbányára mentek, hogy tanulmányaikat az ottani lyceumban folytassák.

Igy került ide Petőfi is, 1838-ban, nyár utólján.

Költői tehetsége Selmezen mind jobban fejlődött. Egyre-másra írta a verseket és olvasta föl azokat az önképzőkörben. Szavalatával is kitűnt. A költészet foglalta le minden idejét. Szorgalmasan olvasta a magyar költők műveit, főleg Vörösmartyét, a mellett a magyar történelem is érdekelte.

Iskolai tanulmányait azonban elhanyagolta. A tanulástól leginkább a Selmezcze jött német szintársulat vonta el, melynek előadásait buzgón látogatta, s mivel pénze nem volt, könyveit és ruhaneműit adott túl, hogy karzati jegyet válthasson.

Ily könnyelmű tette ragadhatja az embert a szenvedély!

De a büntetés sem maradt el. Tanárai értesülvén viselt dolgairól és különben nem lévén megelégedve szorgalmával, rossz osztályzatot adtak neki; sőt egyikök: Lichárd Dániel, meg is buktatta őt, de nem a költészettanból, mint Petőfi állítja említett költeményében, hanem a magyar történelemből.

Hanyagságáról és könnyelműségéről gazdája leveleiből apja is tudomást szerezvén, szemrehányással telt levelet írt fiának, melyben tudtára adá, hogy kezét leveszi róla.

Petőfi atyját épen abban az időben sok csapás érte, A tavaszi nagy árvíz, mely Pestet is romba dönté, elsöpörte házát és elborítá földjét. Ugyanekkor egy rokona helyett, fiáért kezeséget vállalt, nagy összeg pénzt kellett fizetnie; egyik legénye is érzékenyen megkárosította.

Az előbb még vagyonos ember egyszerre szegénynek lett. Sulyos gondjai között egyedüli vigasza volt az a hit, hogy Sándor fia jól tanul és idővel majd megsegíti őt.

És most e hitében is megcsalódott. Képzeltetni mennyire fájt ez apai szívének!

Elkeseredésében azonban mégis nagyon szigorúan bánt el fiával. Ép azért Petőfiben fölébredt a dacz, a mely már gyermekkorában is megvolt benne, és a helyett, hogy javulást ígért

*) Mult számunk ezen cikkének eleje a nyomdász tévedése folytán rosszul lévén szedve, azt úgy kérjük kiigazítani, hogy az első két bekezdés elmarad.

és atyjától bocsánatot kért volna, oda hagyta Selmezcet és az iskolát, (tehát nem csapták ki!) és tél idején, gyalog, Pestre jött. Itt egyideig a nemzeti színháznál működött mint statisztá. *) Majd Fehérvárra, utóbb pedig Oszfiasszonyfára (Vasmegyében) ment, rokonaihoz, akik azt ígérték neki, hogy taníttatni fogják. Reményében csalatkozván, 1839. őszén beállt katonának.

A katonaságnál rossz dolga volt. Fájdalommal gondolt vissza a boldog időre, mikor még iskolába járt és ifjui könnyelműségét, ballépését százszor is megbánta.

Szerencséjére egy jószívű orvos közbenjárására 1841 tavaszán megszabadult a katonaságtól. Ősszel azután Pápára ment, hogy félbe marad iskolai tanulmányait folytassa.

Szülei szegénységük miatt nem segíthetvén. őt egy ügyvéd kis lányát tanitgatta s így tartva fönn magát. De a sors kegyetlenül bánt vele, mert kis tanítványa nemsokára meghalt. Nem lévén keresete, sokat nélkülözött. Barátai, akik nagyrabecsülték költői tehetségeért. segítették, ahogy csak lehetett.

Az önképző-körnek Pápán is munkás tagja volt Petőfi. Ekkor jelent meg első költeménye («A borozó» című) s az önképzőkör két aranyos pályadíját egy balladájával is ő nyerte el.

A tanévet jó sikerrel bevégezvén, haza rándult szüleihez, akik jobb utra tért fiokat tárt karokkal fogadták, biztatták, hogy csak iparkodjék, bár nehezükre esik, készek őt megsegíteni.

Petőfi azonban látva szülei szegénységét, bűnnek tartotta volna, ha tőlük valami segítséget elfogad. Inkább búcsút mondott az iskolának örökre.

Dr. Baróti Lajos.

Az élet és az iskola.

Bevezetés. Sok tanuló hosszúnak tartja az iskolai éveket. Unja az örökös tanulást, restelli, hogy gyerek számba megy, terhére van az iskolai fegyelem s oly epedve várja azt az időt, mikor majd kilép az életbe s vezető kéz nélkül egyedül, magára hagyatva szentelheti idejét hivatásának. Ez a türelmetlenség megbénítja buzgalmát az iskolai élet utolsó és legfontosabb éveiben, miért is nem fölösleges egy kissé a fölött gondolkodni, vajjon van-e különbség az élet és az iskola között.

Tárgyalás. E két fogalom között nincs semmi lényeges különbség.

A) Az élet is csak iskola.

I. Csalódik, aki azt hiszi, hogy az iskolákat elvégezve nem kell tanulni. Az embereket s az életet magát különböző változataival sohasem ismerhetjük ki eléggé, hisz mindig más és más oldalról tűnnek fel előttünk. Senki sem fejezheti be tanulmányait valamely szakmában, ha le is tette a vizsgálatokat; az orvos, ügyvéd, bíró, kereskedő, a gazda mind kénytelen tanulni egy

*) Statisztáknak nevezik azokat, akik a színpadon néma szerepet adnak. Különösen díszmeneteknél népcsoportosulásoknál stb. van rájuk szükség.

egész életen át, ha nem akar elmaradni a világtól s az újabb kutatások s fölfedezések eredményeit fel akarja használni.

2. Mindig van mit tanulunk. Tapasztalataink, körülményeink változásai mindig újabb és újabb kötelességeket rónak ránk, olyanokat, a minőket eddig sohasem teljesítettünk; sok megpróbáltatás vár ránk az életben, melyek mintegy kényszerítenek bennünket arra, hogy sokoldalú ismereteket szerezzünk. A kit vesztesség ér, tanuljon meg az elveszített kedves halott sirja szélén bizni a Gondviselésben; aki jólétnek örvend, ne bánjék alárendeltjeivel durván, önkényesen; a kinek fölöslege van, ne feledkezzék meg a szegényekről s ne forduljon el szívtelenül a nyomorban synylődőtől; a ki valamint a jóra való emberek jólétének előmozdítására tehet, ne vonja meg tőlük pártfogását. Szeszélyes a sors, megtanítja túrni a türelmetlent, engedelmeskedni a féktelent, kérni a daczosat, nélkülözni a gazdagot.

3. Az ember sohasem lehet teljesen független. A hivatalnok feljebbvalójának tartozik engedelmeskedni; az orvos a beteg szeszélyeit túrni kénytelen; az ügyvéd a törvény rideg pontjainak veti magát alá; a tanár a tanulók gyengeségeivel szemben elnéző; a gazda, bár látszólag a legfüggetlenebb, mégis a legszeszélyesebb kényúr, az idő zsarnoksága alatt áll. Mindnyájan a törvényeknek tartozunk engedelmeskedni, melyek nem azzal a szelíd jóakarattal mint az iskola, hanem nyers, elnézést nem ismerő szigorral bánnak el velünk, ha netalán nekik ellenszegülni megkísérlenénk. Ugy az életben, mint az iskolában csak az nem érzi a törvények súlyát, ki nekik engedelmeskedni tud.

B) Az iskolában eltöltött idő életünk egy része s te, mint tanuló már abban benne vagy.

1. Nemcsak azért tanulsz az iskolában, hogy leendő életpályádra készülj. Az emlékezőtehetség fejlesztése, az ismeretek szerzése, a lélek felemelkedése a képzelem birodalmába, az embernek kötelességei a társadalmi renddel szemben, stb. mind oly dolgok, melyeket betölteni tartozunk és nekik nem mint iskolai feladatnak, hanem mint az élet magasabb követeléseinek egyikének kötelességünk eleget tenni.

2. Erkölcsei életed nem akkor kezdődik csak, mikor hivatásod terére lépsz. Te gyermek, testvér, tanítvány, barát vagy s ezen különféle viszonyokból reád a legnehezebb, de egyszersmind a legszebb kötelességek egész sorozata varakozik, melyek téged naponként jelentőségük egész súlyánál fogva sokszor egész életedre kihatván igénybe vesznek. Önuralom, hála, hűség, jóakarát, engedelkenység, békülékenység, igazságosság, szorgalom, engedelmesség és egyéb erények, melyekben az ifjú tanulóéveiben kitűnhetnek, ugyanazok, a miket gyakorolni a férfúnak és az aggnak is kötelessége.

Befejezés. A ki nem szokja meg tanulóéveit élete éveivel számítani, az soha sem fog igazán élni kezdeni. Az élet ott kezdődik, a hol a kötelesség teljesítése, a kötelesség pedig akkor, mikor öntudatosan tudunk cselekedni. Légy buzgó, szerény, munkás, szorgalmas, mert a hogyan kezded az életet, úgy fogod hasznát venni.

TANULÓK LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre 1 frt 60 kr.
Fél évre — frt 80 kr.
Negyed évre — frt 40 kr.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztő és kiadó:

Dr. RUPP KORNÉL

tanár.

Az előfizetési díjak

a „Tanulók Lapja” kiadóhivatalába IX. ker., Imre-utca 9. sz. alá küldendők.

Hirdetések felvétele Sikray S. irodájában VI. Váci-körút 33. sz.

A boldogság útja.

Volt egyszer egy árva kis fiú, szülei elhaltak, ő nem is emlékezett rá, hogy valaha édes, gondos anyai kéz ápolta volna. Jóságú parasztnők adtak neki egy kis meleg ételt, télen, ha a fagyos szélben didergett, egy elviselt pokróczdarabot, a mit már semmire sem tudtak használni, sőt ha láztól, nyomoruságtól gyötörve valamely kert sövényénél összeroskadt, a tehénistállóba is beeresztették, hol egy sarokban békén meghalhat, vagy meggyógyulhat, a hogy az emberek sorsának intézője az ő végtelen irgalmával elvégezte.

De nem halt meg. Gyermekkorá úgy suhant el feje fölött, mint a nap a posványos viz színén, nem hagyva lelkében semmi nyomát annak a tündéri korszaknak, mely gazdagnál és szegénynél egyaránt meghozza az élet legszebb virágait.

A gyermekből ifjú lett, kinek szive tele volt mindennel, a mi szép, jó és nemes.

Egy gyönyörű tavaszi reggelen egyedül bolyongott az illatos tölgyerdőben, mely hatalmasan megkoszorúzta a vidék bérceit. Szive tele volt túlárado érzellemmel, lelke felemelkedett a pacsirta dalával a messze, sötétkéken ragyogó égbolt felé és a tavasz dicső harmóniája az ő szívében is visszhangra lelt, mintha soha nyomor, nélkülözés vagy szeretetlenség nem homályosította volna el ifjú életét. Szívében békével és égi költészettel haladt a reggeli nap verőfényében, midőn a virágos hegylejtőn egy rózsaszinruhás gyönyörű leánykát pillantott meg.

Az ifjú ámulattal tekintett rá és félénken kérdé:

— Ki vagy te és honnan jössz? Én még sohasem láttam hozzád hasonlót.

A lány nyájas mosolylyal nézett reá.

— Én a Boldogság vagyok, mondá, hazám nem a földön van, a hajnali sugarakon szálltam a harmatos, virágillatos földre, hogy az ifjú Tavaszszal játszhasam. Te vagy talán a Tavasz?

— Nem, én csak egy szegény árva fiú vagyok, mondá szomorúan az ifjú, de szívesen játszánám veled, tevé hozzá félénken.

A leány tapsolt kis kezeivel.

feladványok kidolgozását nagyobb számban küldjék be. Az általunk kijelölt pontok szerint készült jeles dolgozatokat lapunkban közölni fogjuk. A ki tehetséget érez magában, ezeken a feladatokon próbálkozzék meg írni tanulni, mert így tűnik ki, hogy segítség, kellő utasítások mellett kiben mennyi önállóság, tudás, olvasottság, gyakorlottság — és erkölcsi bátorság akik.

A tavasz ébredése.

Csendes márcziusi éjszakán szél és langy áramlat söpörte végig az erdei rétet. Mikor reggel a nap fölkel, meleg sugaraival lecsókolta a föld arczáról a havat, hívogatva, költögetve a tavasz alvó leányait, a virágokat. A hol megmaradt a hó, ott a lágy réteget áttörte fejével a kis hóvirág is félszemmel körülnézett. Csuda volt az, a mit látott. A rét lankájáról az ér mentén már egészen eltakarodott a hó s a talajt gyenge, üde zöld pázsit takarta. A bokrok alatt a sárga kankalin s a kékvirágos májfü, odább a hérics borzas levelei tolakodtak fölfelé s féltékenyen tagargatták a hasadáshoz közelálló bimbót. A zömök testalkatu hunyor komolyan bólingatott a szellőben zöld bimbójával s a fű közül félénken tekintett elő kék szemével a szerény ibolya. A szegény kis hóvirág elszégyelte magát. Ime megésett rajta a csúfság, hogy ő aludt legtovább, hogy ő ébredt föl utoljára. A komoly hunyor pedig megszólalt:

— Bizony, testvérek nem jól tettétek, hogy már előbujtatok: a márcziusi napsugár, a kősz szellő csalja; előcsaltak benneteket, hogy leszedjék ajkatorokról az első esőket, aztán hűtlenül cserbenhagynak és nem védnek meg a tél zordonsága ellen.

— Ugyan ne fecsegy, vágott szavába a kankalin, hiszen már lepkét is láttam. . . .

— Az én ajkáról meg már zümmögő méhe szedett mézet, kérkedett a májfü.

— Hiszen már oly meleg a napsugár és oly kedves, oly nyájas hozzánk az enyelgő szellő, szólt nagy pathosszal a hóvirág.

— Én is szeretem őket, suttogta az ibolya s szégyenkezve rejtette arczát a fű közé.

A hunyor komolyan rázogatta fejét: Játék, csalta játék, mondá. Én csak azt mondom, hogy még megkeserültek könnyenhivőségteket.

Időközben sötét felhők tornyosultak az égen, vakító villámok hasították át a levegőt s az erdő messze hangzott az égdörgéstől. A virágok diadalmasan néztek hunyorra:

— Látod, látod? Itt a tavasz, vége a télnek . . . A hóvirág megrázta kis harangjait. Virágról virágra, bokorról bokorra szállt az ébresztő hajnali harangszó: kling, klang, kling, klang! Itt a tavasz, ébredjétek. És virágébredés, bimbóhasadás, rügyfakadás lett mindenfelé az ébresztő harangszóra.

Vihar után fagyasztó hideg szél keletkezett. Az égen szürke havas felhők gyülekeztek és sűrű pelyhekben hullt le a hó; majd ölmos eső korbácsolta meg a korán nyíló virágokat.

Éjjelre kiderült és dermesztő hideg lett. Fönn az égen fázva ragyogtak a csillagok, lenn dideregve rejtőztek a fűszálak közé a virágok. Hasztalan! Reggelre megfagyott mind és szirmaik, melyeket feketére csipett a fagy, lehulltak.

Csak az izmos szervezetű hunyor maradt sértetlenül s a bokor alján szomorúan dűnnyögte:

— Ugy-e mondtam?! . . .

K ü l ö n f é l é k .

Gül Baba igazi nevén Zeki sey, XVII. századbeli török zarándok, ki egész életét vallásos zarándoklatokban töltötte egymás után keresve fel a mahomedán egyház szent helyeit. Vallásos életeért kapta a Gül Baba (rózsák atyja) nevet. Vándorlásai közben Budán érte utól a halál; a császártüdő felett levő szőlőhegyen (Rózsahegy) temették el és sirja fölött a törökök türbét építettek, mely ma is meg van.

Hic Rhodus, hic salta! Itt van Rhodus, itt ugorjál. Egy aesopi meséből eredő mondás, azzal a jellemzéssel, hogy: mutasd meg itt, a mit tudsz.

Iphikrates, atheni hadvezér, résztvett a korinthusi, egyiptomi, spártai és trakiai hadjáratban, meghalt Kr. e. 353. körül.

Kazinczy triásza. Így nevezte Kazinczy három pesti barátját: Horvát Istvánt, Vitkovicsot és Szemere Pált, kik az új irány lelkes harcosai voltak.

Mandolin, hosszunyaku gitárféle huros hangszer, melyen öt vagy hat pár húr van, melyeken pengetővel játszanak.

Nemzet napszámossai a színészek elnevezése Vas Gereben egy regényének (1858). czime után.

Pandora, a görög mythologia Évája, az első nő, Epimetheus felesége; Hephaistos alakította és minden bájjal ellátta, de Zeusz szelenczét adott neki, melyben az emberiségre várakozó minden nyomor benn volt. Epimetheus kinyitotta a szelenczét, mire minden nyomor kirepült s elterjedt a földön, csupán a remény maradt meg.

Széchenyi szobra a főváros V. kerületében a Ferencz József térnek az Akadémia polotája előtti részén áll, nemzeti adakozásból emeltetett; készítette Engel József; leleplezték 1880.

Thé dansant (francz. thédanszán) thea- és tánczestély.

Velabrum a régi Rómában az asztali csemegék árúhelye, csemegepiacz.

Démonok közléplények az istenség és az emberek közt, részint jó szellemek, részint gonoszak. Az indusok mintegy 30.000 démont imádtak. A kereszténység első századaiban a démonokban való hit igen erős volt; a magyar manók, a német koboldok, hegyi szellemek is ilyenek. Ma a démon mint gonosz, rendkívüli hatalmat, erőt jelentő kifejezés él a nyelvben.

Krisztus, az üdvözítő, az emberi nem megváltója, a keresztény vallás megalapítója. Neve a Jézus személynévből, mely a héber Jehosua v. Jesua isten segít, alakja és a görög Christosból fölkent, megváltó, van összetéve. Názárethben született Dávid véreből, 34. tavaszán lépett fel Gallaeában, Kafarnaumban mint próféta, lelkes szavakkal hirdetvén az Isten országának eljövételét, mely az embereknek Isten és egymás iránti szeretetén alapul és számos csodát mivelt. Kereszthalállal pecsételte meg rövid, de annál magasabb földi működését. Történetét a 4 evangelium beszéli el. (E kérdést intéző szerezen egy bibliát, abban mindent megtalálhat). Schmitt Jenő »Krisztus istensége a modern ember szellemében« című munkáját önnek nem ajánljuk.

Talányokat, rejtvényeket elfogadunk s ha jók, közöljük. A megfejtők neveit is közölni fogjuk.

Szerkesztői üzenetek.

Bárvay Ö. Nyitra. A könyvet megkapta-e? A most küldöttet nem maga írta. Ha jók, mért ne közöljük. *Bruck Géza* Ujvidék. Majd ha azok az előfizetők szaporodnak, a lap is nőni fog. *Balogh J.* Bpest. Üdvözlét. *Bartha Gy.* Igló. A mit kíván, ahhoz egy év kell még. Csak türelem! *Deutsch J.* Sopron. Dolgozatainkat tanárok írják. Ha önök az általunk feladott témákat jól kidolgozzák, higgye el sokat tanulnak. A miről ön írni akar, az már mind ki volt dolgozva, mikor ön még a világon sem volt. *S. M.* Ipolyság. Sajnáljuk, de azzal nem foglalkozunk. *Schneider S.* Bpest. Csinosak, talán rájuk kerül a sor. *Páll S.* Csik-Somlyó. Az előfizetési díjak beszédését önre bizzuk. *Többeknek,* kik lapunk zárta után írtak, csak a jövő számban felelhetünk.

SZÁMREJTVÉNY.

9, 12, 21, 10, 23, 15, 12	Daliás multunk kiváló alakja.
1, 27, 4, 25, 13	Nincs ellene orvosság.
11, 8, 19	Rengetek lakója.
24, 10, 7, 12, 17, 10, 16	Könyveidben találod.
19, 16, 3	Búnk és örömünk viszhangja.
25, 6, 15, 18, 4, 16	Egykor idegenek réme, nekünk büszkeségünk.
13, 10, 21, 14, 3	Tavasszal kél, ősszel hal.
17, 2, 25, 11	Afrikai katona.
23, 20	Leginkább anyádban tiszteled.
4, 27, 24, 16, 7, 10, 15, 6, 12	Francia szabadsághős Amerikában.
9, 2, 19	Házi szárnyas.
22, 9, 12, 6	Ez az élet.
19, 25, 21, 18, 19	Hires parittyás.
8, 23, 23, 5	Kedvelt női név.
1—27.	Arany J. egyik költeményének kezdete.

T A L Á N Y.

Télen nyáron fütik, illatos szerrel tele töltik, urak, szegények szeretik, s mellette mégsem melegszik senki, — mi az?